

MI FÁN TEREM?

Mintafeladat válogatás

3. és 4. osztály

1. Menjünk könyvtárba!

a. Nézzetek utána egy nyomtatott lexikonban vagy szótárban, mit jelent a szólás és a közmondás szó! Írjátok le mindkettő definícióját, és adjatok meg 1-1 példát is!

közmondás:

példa:

szólás:

példa:

MI FÁN TEREM?

b. A felsoroltak közül döntsétek el, melyik a szólás és melyik a közmondás. A szólásokat húzzátok alá zölddel, a közmondásokat narancssárgával!

1. Körmére ég a munka.
2. A hazug embert előbb utoléri, mint a sánta kutyát.
3. Fogához veri a garast.
4. Lenyeli a békát.
5. Fején találja a szöget.
6. Ki korán kel, aranyat lel.
7. Amit ma megtehetsz, ne halaszd holnapra!
8. Nem tesz lakatot a szájára.
9. Addig nyújtózkodj, ameddig a takaród ér!
10. Ha Katalin kopog, karácsony locsog.

Könyvtárlátogatás időpontja: _____

Könyvtáros aláírása: _____

Pecset: _____

2. a. Fejezzétek be!

1. Mindenütt jó, de _____
2. Amit ma megtehetsz, _____
3. Ki korán kel, _____
4. Lassú víz, _____
5. Okosabb enged, _____

b. Válasszátok ki az egyik közmondást, és készítsétek hozzá egy illusztrációt külön A/4-es lapra! A képre íjátok is rá a közmondást!

3. Tűz és víz

Gyűjtsetek öt szólást vagy közmondást a tűzzel és ötöt a vízzel kapcsolatban! A vizes közmondásokat kékkel, a tüzeseket narancssárgával íjátok!

MI FÁN TEREM?

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

MI FÁN TEREM?

Egyéni munka 3. és 4. osztály

Ezt a feladatot mindenki egyénileg, külön lapon oldja meg, és a nevét írja rá!

Válasszon mindenki egy olyan közmondást, amely szerepelt ebben a feladatlapon! Mindenki különbözőt! Írjátok egy 10-12 soros történetet, amelynek a választott közmondás a címe és a tanulsága! Munkátokat illusztráljátok is!

Projektmunka 3. és 4. osztály

Régen az emberek megfigyelték a természet változásait, az időjáráshoz kapcsolódó különlegességeket. Értékes szólások, közmondások keletkeztek. Például közismert időjárási szólás:

*Hogyha szépen fénylik Vince,
Megtelik borral a pince.*

Készítsetek egy 12 oldalból álló A5-ös méretű könyvecskét, amelyben minden hónapához írjátok fel egy népies szólást, közmondást, amely az évszakhoz, időjáráshoz, természethez kapcsolódik! Majd rajzoljatok vagy vágjátok ki hozzá egy szép képet, végül pedig magyarázzátok meg a szólást! A borítólapra írjátok rá a neveteket, és munkátoknak adjatok címet!

MI FÁN TEREM?

5. és 6. osztály

1. Egészítsétek ki a következő táblázatot!

szó szerinti jelentés	szólás	magyarázat
Szürke kis madarak is hallatják a hangjukat.		
	Fogához üti a garast.	
Brekegő állatot fogyaszt.		
	bakot lő	

2. Zúrzavar a közmondásokban

Az alábbi közmondásokban alaposan összekeveredtek a szavak. Állítsátok helyre a sorrendet! Írjátok le helyesen a közmondásokat! Minden főnevet zölddel írjatok!

1. NÉZD LÓNAK FOGÁT NE AJÁNDÉK A

2. ALJA SOK AZ SOK BESZÉDNEK

3. MEG ÉTVÁGY KÖZBEN AZ JÖN EVÉS

MI FÁN TEREM?

4. ANYJA SZAVÁT NÉMA SEM GYEREKNEK ÉRTI A

5. NEM JUPITERNEK SZABAD AMIT A SZABAD KISÖKÖRNEK

-

6. MEGESZIK KORPA A KÖZÉ AKI DISZNÓK KEVEREDIK

-

7. A HA NINCS JÓ SZAMÁR LÓ IS

8. FÚJJA NEM HARASZT SZÉL HA NEM A ZÖRÖG A

-

9. SZÁNTÁST NEM CIGÁNY SZOKTA A A

-

10. A AZ CSIZMA KERÜL HOGY ASZTALRA

-

MI FÁN TEREM?

3. Mai magyar

Nagyon sok szólásunk és közmondásunk tartalmaz olyan szavakat, amelyek a jelentését nem értjük, hiszen már rég kihalt a szó a mindennapi nyelvhasználatból, vagy éppen tájnyelvi kifejezésről van szó. A következő szólásokban lévő régies szavak jelentését kell most megadni.

Megfeji az ágast:

A begyében

van: _____

Egy gyékényen árul

valakivel: _____

Nem káptalan a

fejem: _____

Fabatkát sem

ér: _____

Tótágast

áll: _____

Érti a csíziót

: _____

Fenn az ernyő, nincsen

kas: _____

Én tettem le a

garast: _____

MI FÁN TEREM?

Egyéni munka 5. és 6. osztály

Ezt a feladatot mindenki egyénileg oldja meg külön papírra és írja rá a nevét!

Természetismeret órán kiselőadást tartotok a lóról, a lovaglás szépségéről. Írjatok egy egyoldalas fogalmazást erről a témáról úgy, hogy előadásotokat öt lovakkal kapcsolatos szólással, közmondással teszitek viccessé. A lovas közmondásokat barnával húzzátok alá a fogalmazásotokban!

Projektmunka 5. és 6. osztály

Készítsünk könyvet!

Gyűjtsetek 10 darab olyan közmondást, szólást, amelyben szerepel a TŰZ és VÍZ szó! Készítsetek hozzájuk 1-2 mondatból álló magyarázatokat, majd illusztráljátok is őket! A kész munkákat fűzzétek össze könyvformába! A/5-ös méretben dolgozzatok!

Könyveteknek legyen borítója, címe és a borítón szerepeljen, kik szerkesztették a kiskönyvet.

MI FÁN TEREM?

7. és 8. osztály

1. Az alábbi cikk segítségével oldjátok meg a feladatot!

<http://anyanyelvapolo.hu/elkezdodott-lorincze-lajos-emlekev-jeles-evforduloink-2015-ben/>

2015-ben kerek születésnapjait ünnepeljük az anyanyelvápolás három kiemelkedő alakjának. Lőrincze Lajos és O. Nagy Gábor 100 éve, Montágh Imre pedig 80 éve született. **Az alábbi állításokat színezzétek zölddel, amennyiben Lőrincze Lajosra, sárgával, amennyiben O. Nagy Gáborra, és pirossal, ha Montágh Imréről van szó!**

1973-tól a Színház és Filmművészeti Főiskolán tanított.

Legismertebb műve a *Mi fán terem? – A magyar szólások eredete* című könyve.

Nyelvész, a „tanár úr”, aki rádiós műsorai által vált híressé.

Szerkesztője volt a Magyar nyelv értelmező szótárának.

Kodály Zoltán biztatására indította el a Magyar Rádióban az *Édes Anyanyelvünk* című műsort.

Legismertebb műve a *Tiszta beszéd*.

Rádióműsorában 5 perces részekre osztva foglalkozott napi nyelvi érdekességekkel.

Gyógypedagógus, logopédus volt.

Szerkesztője volt a Magyar Nyelvőr című folyóiratnak.

Pályája kezdetén siket gyerekekkel foglalkozott.

Részt vett a Magyar nyelvjárások atlasza gyűjtőmunkálataiban.

1915. június 6-án született.

MI FÁN TEREM?

Fiatalon, már harminc éves kora előtt elkezdett lexikológiával, lexikográfiával foglalkozni.

Sok cikket írt szólásmagyarázat, szótörténet témákban.

Módszere segítségével rádiós és televíziós műsorvezetők, valamint színészek generációi tanulták meg az érthető beszédet és helyes kommunikációt.

2. Bemelegítés

Szüleitek talán még megértik, hogy miről is beszélgettek egymással az interneten, de nagymamáitok, nagypapáitok számára már teljesen ismeretlen szavakat használtok. De ti sem értitek meg, mit is akar nagyapa tőletek, amikor ezt mondja: "No, kisunokám, menj be a sufniba, ott van az ár a sparhelt mellett lévő kredencben! Hozd ide légy szíves!" Most fordítsatok le néhány általatok használt kifejezést úgy, hogy a nagyszületek is megértsék!

szörfözök a
neten: _____

szupi: _____

mákunk
van: _____

húzzunk
bele: _____

tablet: _____

Vágod? _____

vd: _____

szeri: _____

valszeg: _____

grat: _____

(Az idézet forrása: Horváth Balázs / Nagyfati, unoka: Két nemzedék találkozása avagy a szlengek keveredése)

MI FÁN TEREM?

Ti is biztos ismertek és használtok ilyen kifejezéseket. Gyűjtsetek össze 7 darabot, majd magyarázzátok is meg őket!

Internetes szavak, rövidítések:	Értelmezésük:

3. Fás közmondások

Tegyetek rendet! Színezzétek ki azonos színekkel az egy közmondáshoz tartozó szavakat, majd írjátok a közmondásokat a jelentésük mellé!

fába	tűzre	szorult	a
Rossz	Nagy	hátán	látja
Nem	Fát	a	az
féreg	a	tesz	lehet
fától	vágta	Ordít	mint
a	fejszét	erdőt	vágni
fát	a	fába	

MI FÁN TEREM?

Nehéz dologra vállalkozik. -

Nagyon hangosan ordít. -

Minden bántást eltűr -

Csínyet követ el -

Belevész a részletekbe -

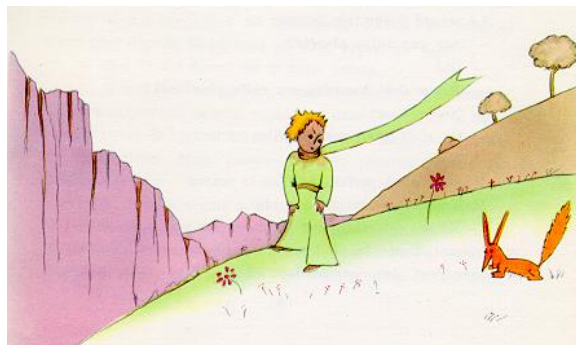
Egyéni munka 7. és 8. osztály

Ezt a feladatot mindenki egyénileg, külön lapon oldja meg és a nevét írja rá!

„Barátot szerencse hoz, szükség próbál.”

Ezt a feladatot mindenki egyénileg, külön lapra oldja meg, és írja rá a nevét!

Mi fán terem? - mintafeladat válogatás 12.

MI FÁN TEREM?

A világ egyik legnépszerűbb könyve *A kis herceg*. Az író legjobb barátjának ajánlotta a könyvet. Egyik jelenetben a róka a barátságról beszél a kis hercegnek.

Olvassátok el azt a részletet a könyvből (például a Magyar Elektronikus Könyvtárban), amelyben a kis herceg megismerkedik a rókával. Foglaltok össze 5-6 mondatban a saját szavaitokkal, mit mond a róka a barátságról! Számotokra mit jelent a barátság? Írjátok le 5-6 mondatban!

Írásotokat gazdagítsátok barátságról szóló közmondásokkal, szólásokkal (legalább három, legfeljebb öt közmondás szerepeljen munkátokban. Ezeket húzzátok alá)!

Projektmunka 7. és 8. osztály

Csalimeseírás

Írjatok egy csalimesét, amely a következő szólás köré épül: Nagy fába vágja a fejszét. A mese terjedelme 10 mondat legyen, és készítsétek hozzá illusztrációt is! A mesének adjatok címet!

Engedjétek el fantáziátokat, legyetek kreatívak!

Külön lapra dolgozzatok!

MI FÁN TEREM?

9-12. osztály

1. Fejezzétek be, és magyarázzátok meg a következő közmondásokat!

A szem a lélek _____ .

Magyarázat:

A vak tyúk is _____ .

Magyarázat:

Más szemében a szálkát is meglátja, a _____ .

Magyarázat:

Szemet szemért, _____ .

Magyarázat:

Több szem _____ .

Magyarázat:

Szemesnek áll _____ .

Magyarázat:

MI FÁN TEREM?

2. Irodalmi szállóigék

Kinek melyik művéből származnak az alábbi szállóigévé vált sorok? Melyik lóg ki a sorból és miért? Húzzátok alá!

1) Vétkesek közt cinkos, aki néma. –

2) Én nem ilyen lovat akartam. –

3) Az igazat mondd, ne csak a valódit. –

4) Sírva vigad a magyar. –

5) Az oroszok már a spájzban vannak. –

6) Ritka, mint a fehér holló. –

7) Helyes a bőgés, oroszlán! –

8) A gép forog, az alkotó pihen. –

Miért az lóg ki a sorból?

MI FÁN TEREM?

3. Mit jelenthetnek ezek az idegen szavak? Húzzátok alá! Mindegyikre írjatok egy példamondatot, amelyben szerepel az adott szó. A megadott szavakat húzzátok alá!

1. INCIDENS – váratlan, kellemetlen esemény vagy karmester?
2. DEVALVÁLÓDIK – eltér, elhajlik a szabályostól vagy értékét veszíti?
3. RANDOM – véletlenszerűen kiválasztott vagy hirtelen rajtaütés?
4. DEROGÁL – méltóságán alulinak tartja vagy épp csak, hogy megfelel neki?
5. HIMPELLÉR – nőiesen öltözködő férfi vagy semmirekellő ember?
6. BIBLIOGRÁFIA – a biblia tudománya vagy egy tanulmányhoz felhasznált szakirodalom listája?
7. HEZITÁL – vélekedik valahogyan vagy tétovázik?
8. MIMIKRI – alkalmazkodás a környezethez vagy az arckifejezések összessége?
9. KAKOFÓNIA – különös félelem a majmoktól vagy rossz hangzás?
10. KURBLI – egy múzeum igazgatója tréfás névvel vagy hajtókar?

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

MI FÁN TEREM?

8.

9.

10.

Egyéni munka 9-12. osztály

Ezt a feladatot mindenki egyénileg, külön lapon oldja meg és a nevét írja rá!

Az alábbi magyar közmondások közül válasszon ki mindenki kettőt, és mindegyikhez írjatok a mai magyar közéletből, politikából, kultúrából, napi hírekből egy-egy olyan eseményt, helyzetet, amely jól szemlélteti az adott közmondás jelentését. 3-4 mondatban indokoljátok meg, magyarázzátok meg, miért illik az adott esemény, helyzet a közmondáshoz! Külön lapra dolgozzatok!

Pontozzuk a példa aktualitását, valamint hogy pontosan illeszkedik-e a közmondás és a példa, és a magyarázat érthető-e.

MI FÁN TEREM?

Projektmunka 9-12. osztály

„Utánam a vízözön”

Készítsetek egy A/3-as plakátot, amelyen 14-18 éves gyerekek figyelmét hívjátok fel a környezettudatos életmódra. A szórólapnak adjatok saját címet, és a szöveges részben szerepeljen legalább három, de legfeljebb öt szólás, közmondás, amelyet mondanivalótok kiemelésére, tudatosítására használtok fel, esetleg általuk viccesebb lesz a közlendő. Munkátokat illusztráljátok a témának megfelelően.

A plakátot hajtsátok ketté, és A4-es borítékban postázzátok a feladatlappal!